L. 770.

# XII. KURENDA SZKOLNA.

# 1863.

---

L. 731. 745.

## OBWIESZCZENIE

### A) o 7 opróżnionych posadach nauczycielskich Patronatu Rządowego w Dyecezyi Krakowskiéj.

Według Odezwy Najprzewielebniejszego Konsystorza Krakowskiego a) z dnia 31. Lipca r. b. L. 1407 i b) 3. Sierpnia r. b. L. 1423, konkursa rozpisują się:

a) W celu obsadzenia opróżnionéj posady *nauczyciela* przy szkole *trywialnéj* w *Rudawie*, do któréj jest przywiązana roczna pensya w kwocie 197 złr. 39 c. a. w. z *terminem do 20. Września 1863.*

b) 1. Na obsadzenie posady *Nauczyciela dyrygującego* przy *szkole głównéj trzeciéj w Krakowie*, do któréj przywiązaną jest roczna pensya w ilości 420 złr. a. w. i wynagrodzenie w kwocie 105 złr. a. w. tudzież pauszale na mieszkanie. którego wysokość dopiero obliczoną zostanie, z terminem *do 30. Września 1863.*

2. Tożsamo *Katechety* z pensyą 420 złr. a. w.

3. *Nauczyciela Igo* z pensyą 420 złr. a. w.

4. *Nauczyciela IIgo* z pensyą 367 złr. 50 kr. a. w.

5. *Nauczyciela IIIgo* z pensyą 315 złr. a. w.

6. *Pomocnika naucz.* z pensyą 157 złr. 50 kr. a. w.

7. Tożsamo *Sługi szkolnego* z pensyą 126 złr. a. w.

L. 724. 744.

### B) o opróżnionych 2 posadach pomocniczych nauczycielskich w Dyecezyi Tarnowskiéj.

a) Przy szkole głównéj w *Starym Sączu*, patronatu prywatnego, z roczną płacą 126 złr. z terminem *do 30. Września 1863.*

Tarnów dnia 1. Sierpnia 1863.

b) W *Kętach*, z pensyą 105 złr. a. w. *do 30. Września 1863.*

Ubiegający się o te posady, mają prośby swoje własnoręcznie napisane i dokumentami należytemi co do uzdolnienia i zasług opatrzone, Władzy Konsystorskiéj za pośrednictwem Zwierzchności właściwych przedłożyć.

Tarnów dnia 7. Sierpnia 1863.

**L. 764.**

**Konkurs**

Na posadę *nauczyciela i organisty* przy szkole trywialnéj w *Złoty* Obwodu Krakowskiego (niegdyś Bocheńskiego) Dekanatu Czchowskiego patronatu prywatnego z roczną pensyą w kwocie **136** zł**r**. **50** c. a. w. z terminem do **12**. Września **1863**.

Tarnów dnia **13**. Sierp. **1863**.

**Z. 763.**

**Nachlese der Vorschrift über gewissenhafte Anempfehlung, Überwachung des Schulbesuches, der Kirchenkatechisationen...**

Eine mmer fühlbarer werdende Nothwendigkeit hat Uns veranlaßt, die in der gedruckten Cons. Currende V. ex 1837, bei Z. 2328, unter **I. II. III.** zu lesende, schon viel in Vergessenheit gerathene, damahls recht wohl gemeinte Amtserinnerung den Hochw. Herrn S. D. Aufsehern hiemit in Erinnerung zu bringen, sie Ihnen wärmstens ans Herz zu legen und die genaueste Handhabung derselben recht nachdrucksamst zu empfehlen. Möge diese Auffrischung derselben die wohlverdiente Nachlese und Beherzigung bei Ihnen finden und nicht leer verhallen. Tarnow am 12. Aug. 1863.

**L. 101.**

**Niektóre przestrogi dla Nauczycieli, którzy oraz są organistami, kościelnymi....**

*Dalszy ciąg do Kur. szk. XI. r. b.*

**A. Jak się ma Nauczyciel w ogólności zachowywać.** *)

Nauczyciel, który chce godnie sprawować urzędowanie swoje, musi być ważnością powołania swego na wskróś przejęty; musi to czuć serdecznie, iż opiece jego największy skarb, bo niewinna dziatwa, nadzieja przyszłych pokoleń jest powierzoną. Jeżeli ma być lepiéj na świecie, to młodzież nasza musi wzrastać w bogobojności i trzeźwości; musi przywyknąć do pracowitości i miłości bliźniego i nauczyć się poszanowania cudzego dobra; a do tego wszystkiego Nauczyciel wiejski najpierw ją przyuczać i przyzwyczajać powinien; po wsiach albowiem naszych do dziś dnia przynajmniéj młodzież patrząc ciągle na przykłady nieposzanowania cudzéj własności, słysząc najczęściéj przekleństwa i pomstowania; widząc żywe wzory lenistwa, nieładu i pijaństwa, nie wiele dobrego z domu rodzicielskiego wynosi; kościół dopiero i szkoła musi zastąpić ojca i matkę i zająć się całém wychowaniem dziatwy. Niechże zatém początkujący Nauczyciel dobrze pamięta, iż równie jak ksiądz Proboszcz, i on na świeczniku postawiony, na niego wszyscy, nie tylko dzieci ale i dorośli patrzą; i przykład jego zawsze wielki wpływ na całą gromadę wywiera. Jego zachowanie się zatém powinno być zawsze i wszędzie poważne, skromne, szczére i rzetelne, bezstronne i sprawiedliwe,

*) Nauczyciele niechaj sobie tenże sam przedmiot z innego napisany względu, w kurendzie II. i następujących z roku 1860 przeczytają.

stałe i pewne; ani podłém czołganiem, ani dumném i obrażającém postępowaniem nieskalane, aby ile możności ze wszystkiemi żyć w zgodzie a przecież godność powołania swego zachować, i obowiązki swoje ściśle mógł wypełniać. Niech się ubiera skromnie, ale czysto, niech nie sprawia najmodniejszych sukien, jeżeli ich nie ma czém zapłacić. Niech się nie miesza w kłótnie i sprzeczki gromadzkie, boby sobie wkrótce nieprzyjaciół narobił. Niech Bóg broni, by się zaś do odwiedzania karczem nie przyzwyczaił, albo z domu po wódkę nie posyłał, boby się to wkrótce jego zgubą stało, i wnetby mógł utracić swą posadę; przepisy albowiem dzisiejsze nauczycieli pijaków natychmiast bez miłosierdzia, i to bardzo słusznie oddalać nakazują. Na chrzciny, wesela, stypy pogrzebowe, i t. p. chodzić zatém nie powinien; gdyż aby się stać pijakiem, więcéj nie potrzeba, jak tylko przyjmować wszystkie takie zaprosiny, a to się naszym nauczycielom i organistom bardzo często przydarza.

Dla wszystkich powinien być N. jednakowo uprzejmym, nikogo nie wyszczególniać i nie podchlebiać zamożniejszym i bogatszym. Spotkawszy kogo należy się go grzecznie pozdrowić, choćby nawet spotkany, jako prosty i nieokrzesany wieśniak pierwéj nie uchylił czapki. Lud nasz jeśli zapomina o wymaganiach grzeczności, trzeba mu grzecznością wzorować, bo kiedy jaki taki usłyszy: „Niech będzie pochwalony Jezus Ch.“ to mimo woli za czapkę chwyta, i tak się grzeczności uczy. We wszystkiém zaś gdzieby początkujący nauczyciel nie był pewny swego zdania, niech się radzi księdza Proboszcza, bo ten najlepiéj zna miejscowe stosunki i potrzeby; a zresztą jest on jego najbliższym przełożonym, i zapewnie najlepszéj porady i pomocy mu nie odmówi.

## B. O domowém pożyciu Nauczyciela.

Pożycie domowe Nauczyciela chrześciańskiego po *chrześciańsku* urządzonego być powinno aby nie tylko swą osobą, ale także całym swym domem, każdemu innemu domowi chrześciańskiemu w całéj gminie dobrym przykładem mógł przyświecać. Dom zaś jego wtenczas będzie *chrześciańskim*, jeżeli wszyscy, którzy doń należą, więc i żona, i dzieci i służący jakoteż nie mniéj i pomocnicy szkolni a przedewszystkiem sam Nauczyciel religijne i moralne, chrześciańskie i kościelne obowiązki dokładnie i ściśle wypełniać będą. Aby wszyscy poranne i wieczorne modlitwy, jakoteż przed i po jedzeniu codziennie, pobożnie odmawiali, aby Niedziele i Święta jak się należy, święcili, aby na nabożeństwo poranne i Nieszpory uczęszczali, a będąc blisko kościoła w należytym czasie przybywali; aby także w dni powszednie mszy ś. słuchali; aby wszyscy posty ściśle zachowywali; a nikt sobie ani o Bogu, ani o wierze, ani o obrzędach śś. lekkomyślnych żartów nie dozwalał, i nikt z domowników niemoralnym lub nieprzyzwoitym czynem się nie skalał; tego zawsze stale i nieustannie dobry Nauczyciel przestrzegać powinien. Bo jeżeli każdy zły przykład złe wywiera skutki, to tém gorsze wywarłby wtenczas, jeżeliby z tamtąd wyszedł, zkąd nauka cnoty i obyczajności wychodzićby miała. Trzeba zatém zaraz z samego początku stały w domu zaprowadzić porządek, aby każdy wiedział, kiedy ma wstawać, kiedy iść na spo-

czynek, kiedy będzie śniadanie, objad i wieczerza, kiedy ma być dom otwierany a kiedy zamykany, aby nie było między domownikami wieczornych lub nocnych schadzek, z czegoby nieprzyzwoite a kalające dom szkolny i Nauczyciela wypłynąć mogły skutki.

Pierwsze urządzenie domowe u Nauczyciela młodego może być bardzo pojedyncze i skromne. Dwa stołki drewniane, stół, łóżko, skrzynia i półka na książki na początek wystarczą. Jeżeli zaś początkujący Nauczyciel sprawia sobie zaraz, a może i za pożyczane pieniądze krzesła, zwierciadła, komody i różne inne mebelki, to przez to samo, już pokazuje, że jako wygodniś, wytworniś, lub marnotrawca nie zdatny na Nauczyciela wiejskiego, którego mierność, oszczędność i skromność znamienować powinny, i któryby się więcéj miał starać o książki i naukę, niż o stroje i cacka. Niech raczéj powiększa i pomnaża swe gospodarstwo, a w wolnych od nauki godzinach będzie się miał czém zatrudnić, i przysporzy sobie jaki grosz na starość lub słabość. Jeżeli zaś ma już żonę, i Bóg mu dał dziatwy, to tém bardziéj na jéj wychowanie stósowne pamiętać powinien. Niech téż i o tém nie zapomina, by dzieci jego były zawsze grzeczne, uczynne, potulne i pilne i wszystkim innym dzieciom za przykład stanąć mogły. Bo cóż o takim Nauczycielu pomyśleć, którego własne dzieci byłyby nieuki, niesforne, nieposłuszne, spieszczone, złośliwe, nieczyste lub nieuczesane i t. p.! Jakżeż by mógł w takim razie innych napominać lub karcić, kiedyby mu każdy gotów odpowiedzieć: „Przygania kocioł garnkowi". &c.!

W ogóle zatém niech żaden Nauczyciel tego nigdy nie spuszcza z pamięci, że obok księdza na niego i na jego rodzinę wszyscy najbardziéj uważają, i ostrzéj o nim niż o każdem innym sądzą. Dla tego niech się jak najusilniej stara, aby wszystkim tak w domu jako téż i po za domem był wzorem porządku i obyczajności.

*Nastąpi:* **C. O urzędowaniu Nauczyciela I. w szkole.**

**L. kość. 2313.**

**Nauka moralna dla ludu**

przez P. Sobieskiego Nauczyciela Gymnazyalnego we Lwowie wydana 1863, dobre i ludowi potrzebne bardzo zasady łatwym sposobem podaje. Szanowne Duchowieństwo również Nauczycielstwo i dla użytku swego przy szkole, może wiele czerpać z téj książeczki, jeden reński w. a. kosztującéj, i ludowi tudzież młodzieży ją zalecić. Jest do nabywania w księgarniach krajowych.

Tarnów 13. Sierp. 1863.

**Z Konsystorza Biskupiego.**

**Tarnów dnia 13. Sierp. 1863.**

**Franciszek Szlósarczyk,**
**Oficyał i Wikaryusz jeneralny.**

Jan Figwer,
Kanclerz prow.

Tarnów i Jasło. Drukiem A. Rusinowskiego, 1863.